

Advies bij een natuurstudie over een windturbineproject langs de E40 tussen Oud-Heverlee en Hoegaarden

Adviesnummer:	<u>INBO.A.3492</u>
Datum advisering:	17 oktober 2016
Auteur(s):	Joris Everaert
Contact:	Niko Boone (niko.boone@inbo.be)
Kenmerk aanvraag:	ANB-INBO-BEL-2016-36
Geadresseerden:	Agentschap voor Natuur en Bos T.a.v. Sara Heerinckx Diestsepoort 6 bus 75 3000 Leuven sara.heerinckx@lne.vlaanderen.be
Cc:	Agentschap voor Natuur en Bos Joris Janssens (joris.janssens@lne.vlaanderen.be)

Aanleiding

Langs de E40 tussen Oud-Heverlee en Hoegaarden is een grootschalig windturbinepark gepland. In het kader van het project-MER zijn broedvogel- en vleermuistellingen uitgevoerd (Grontmij Belgium, 2014; Greenspot, 2015). Op basis daarvan werden in de conceptnota van het project-MER effectbeoordelingen gemaakt en milderende maatregelen voorgesteld (Sweco, 2016).

Vraag

1. Zijn de gemaakte effectbeoordelingen correct en volledig, zowel voor vleermuizen als voor (akker)vogels?
2. Volstaan de voorziene milderende maatregelen om betekenisvolle negatieve effecten op vleermuizen en (akker)vogels te vermijden?
3. Is een verdere monitoring na de inwerkingstelling van de turbines gewenst indien het project wordt uitgevoerd, en welke monitoring is in dat geval zinvol?

Toelichting

Globaal genomen is de conceptnota van het project-MER volledig en duidelijk uitgewerkt. Dit geldt ook voor de bijhorende nota's over de inventarisatie van broedvogels en vleermuizen. Het is een complex dossier met diverse mogelijke effecten, maar in de nota's zijn die correct verwoord.

1 Opmerkingen op de effectbeoordeling

1.1 (Akker-)vogels

De gebruikte verspreidingsgegevens zijn voldoende om een effectberekening en -beoordeling te maken. De berekening en de beoordeling zijn globaal genomen correct en volledig uitgevoerd. We hebben nog onderstaande opmerking bij de tekst.

In deel 1.4.4.3 (verstoring) is, o.a. op basis van de gegevens uit bijlage 6, bepaald dat de geplande windturbines WT.B.Z5 en WT.B.N1 in de deelgebieden 1 en 2, een matig tot significant negatieve invloed kunnen hebben op de aanwezige broedpopulaties. Voor de andere turbines zou het verstoring effect beperkter zijn. Op cluster/deelgebiedniveau blijkt uit de analyse in bijlage 6 dat ook windturbines in deelgebied 6 (cluster WT.E) op het plateau van Outgaarden een matig tot significant negatief verstoring effect kunnen veroorzaken bij broedvogels. We stellen daarom voor om voor deelgebied 6 na te gaan of de kleurcode voor verstoring van broedvogels in de samenvattende tabel 1-18 (deel 1.4.6) moet gewijzigd worden van oranje naar rood.

1.2 Vleermuizen

Op basis van de gerichte batdetectormetingen en bijhorende landschappelijke analyse is een goede inschatting mogelijk van de potentiële effecten. De berekening en beoordeling is correct en volledig.

2 Opmerkingen op de voorgestelde milderende maatregelen

2.1 (Akker-)vogels

De in het rapport gebruikte methodiek voor het bepalen van de milderende maatregelen is geschikt om te kunnen garanderen dat er geen betekenisvolle effecten kunnen ontstaan. We hebben nog onderstaande opmerking bij de tekst.

Als milderende maatregel wordt alternatief broedgebied voor akkervogels voorzien. Om de noodzakelijke oppervlakte daarvoor te berekenen, wordt gebruik gemaakt van een rekenmodule (tabel 1-19 in deel 1.6). De auteurs stellen daarbij dat in een ideaal akkervogelgebied ongeveer 10% van de oppervlakte ingenomen wordt door kleinschalige landschapselementen en dat bij een gemiddeld gebied rekening gehouden moet worden met een oppervlaktaandeel van ongeveer 5%.

In de berekening is voor alle deelgebieden de 5%-waarde gebruikt. Een aantal zones in het projectgebied heeft echter een grote waarde voor akkervogels. Op basis van het risico op verstoring geldt dat voor zones in de deelgebieden 1, 2 en 6. Voor dergelijke zones is het toepassen van de 10%-regel voor 'ideaal' akkervogelgebied meer aangewezen. We verwijzen hierbij ook naar de aanduiding van bepaalde zones als kernzones in het soortenbeschermingsplan voor de grauwe kiekendief, zoals in deel 1.3.2.2 wordt toegelicht.

2.2 Vleermuizen

Voor zes turbines van het geplande project zal een stilstandmodule worden ingebouwd. Tijdens gevoelige periodes voor vleermuizen worden de turbines dan stilgelegd (deel 1.6). Deze maatregel is geschikt om eventuele betekenisvolle effecten te milderen.

De auteurs stellen hierbij ook het volgende voor: "In het voor- en najaar (1 april tot 14 juli en van 16 september tot 15 oktober) worden de windturbines stilgelegd bij het begin van de jachtactiviteit vanaf 20 minuten na ondergaan van de zon (officiële tijd) tot 3 uur na zonsondergang. Ook tijdens de tweede activiteitspiek die begint ongeveer 2 uur voor zonsopgang tot ongeveer 20 minuten voor zonsopgang worden de turbines stilgelegd."

Op basis van de resultaten van de batdetectormetingen is echter een wat langere stilstand aangewezen. Om de grootste risico's te verminderen, stellen we een stilstand tot 4 uur na zonsondergang en vanaf 3 uur voor zonsopgang voor (Everaert, 2015).

Tijdens de exploitatiefase kunnen de stilstandperiodes eventueel gewijzigd worden op basis van monitoring of nieuwe kennis over de impact van windturbines op vleermuizen.

3 Noodzaak voor monitoring

De voorgestelde milderende maatregelen bieden voldoende zekerheid om betekenisvolle effecten te vermijden. Het is daarom niet noodzakelijk om de situatie tijdens de exploitatiefase te monitoren.

Vanuit wetenschappelijk oogpunt is het wel interessant om van zo veel mogelijk locaties de impact van de windturbines en het effect van de milderende maatregelen te kennen. Dergelijke kennis is van belang om in de toekomst de impact beter in te schatten en de efficiëntie van de milderende maatregelen te verbeteren. Ook voor de exploitant is deze informatie interessant. Tijdens de exploitatiefase kunnen de milderende maatregelen dan bijgestuurd worden. De monitoring kan bestaan uit inventarisaties van vogels en vleermuizen zoals die ook voor het plaatsen van de turbines werden uitgevoerd, en uit onderzoek van aanvaringslachtoffers (zie Everaert, 2015).

Conclusie

1. Bij de effectbeoordeling stellen we voor om het risico voor broedende akkervogels in deelgebied 6 te herbekijken. Verder zijn de effectbeoordelingen voor vogels en vleermuizen correct en volledig.
2. Op basis van de beschikbare kennis volstaan de voorziene milderende maatregelen om betekenisvolle negatieve effecten op vleermuizen en (akker)vogels te vermijden. Om de oppervlakte alternatief broedgebied voor akkervogels te berekenen, stellen we voor om in de gebruikte rekenmodule voor de meest waardevolle zones in deelgebieden 1, 2 en 6, de 10%-norm voor ideale akkervogelgebieden te gebruiken.
3. De voorgestelde milderende maatregelen bieden voldoende zekerheid om betekenisvolle effecten te vermijden. Het is daarom niet noodzakelijk om de situatie tijdens de exploitatiefase te monitoren. Vanuit wetenschappelijk oogpunt en/of om in de exploitatiefase de milderende maatregelen bij te kunnen sturen, is het wel interessant om te monitoren. Deze monitoring kan bestaan uit inventarisaties van vogels en vleermuizen zoals die ook voor het plaatsen van de turbines werden uitgevoerd, en uit onderzoek van aanvaringsslachtoffers (zie Everaert, 2015).

Referenties

Everaert J. (2015). Effecten van windturbines op vogels en vleermuizen in Vlaanderen. Leidraad voor risicoanalyse en monitoring. Rapporten van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek, rapport INBO.R.2015.6498022.

Greenspot (2015). Vleermuizenonderzoek ikv. zoeklocaties windturbines langs de E40 te Boutersem. Nota 3 maart 2015.

Grontmij Belgium (2014). Broedvogelmonitoring 2014 windturbineproject Boutersem E40. Conceptnota september 2014.

Sweco (2016). Mer windturbineproject E40 Boutersem, hoofdstuk 11 Fauna en flora. Conceptnota 28 september 2016.